

Panium - Ñaareel Bi

Yéeg ak Wàccug Buur bi ci Běj-saalum

Jeff Pippenger

2025-02-27

Nu tàmbali woon nañu sunu waxtaan ci mujjug mbind mi dafa ne: “Ay saar 10–15 dañuy tegu ci ñetti xare yu ndawi yi buur bu bėj-gànnar, mooy kàttanu paap bi, yóbbaloon diggante 1989 ak yoonu Dibээр bi.” Ñetti xare yu ndawi yii tàmbalee ak xamle Réewum Etazini ci saar 40 ne mooy “woto yi, gaal yi, ak waa fas yi.”

Xareb bu njëkk xareb buy doon, miñ ko tektalee ci saar 11 ak ci yamaleem ci nettali xareb Raphia ci atum 217 bala Krista, moo doon ci diggante Ptolemaios IV Philopator, buur bu bėj-gànnar Masar, ak Antiochus bu Magne bi, mi ñuy wax itam Antiochus Magnus, bu Nguurug Seleucid. Antiochus dafa mataloon saar 10 ba mu dellu fecci Masar ndax nootam ak ñàkkam alalam nguuram gu bėj-gànnaru, te mu jëlatiwaat gépp suuf yi nguurug bėj-gànnar bi jëllooon ca kanamam ci nguuram. Def na loolu waaye taxaw ca diggu Masar, noonu mu matal saar 10 te nekk misaal bu tektal atum 1989.

Waaye doomam dinañu xumb, te dinañu dajale mbooloom màggay kàttan yu bari; te kenn ci ñoom dina dikk moom rekk, dajal ba xàjji, te romb; gannaaw loolu dina dellu, te xumbaat ba agsi ci saxaaram. Daniel 11:10.

Ñaareel proxy bu ñaareel bi mooy Xarebu Raphia. Raphia tekki suufu diggu-réew yi. Bérébu xare boobu mooy fukki màndarga ba Antiokus dafa taxawoon tasaaram bu njëkk bi ci wax jéfandikook 10. Ñetti xare yi ñuy waxe proxy dañuy doxaloo ci dëgg, ci ni xarebu proxy bu njëkk bi méngoo ak xarebu proxy bu mujj bi. Ñetti xare yépp—ay wax yu 10, 11, te noonu itam xarebu ñetteel bi ci ay wax yu 13–15—nit ku benn ci taarix mooy leen xëcc ci seen matug njëkk. Antiokus Magnus am na fa ci benn-benn ci ñetti xare yi, te ci yoonu yonent bi mu boole leen ci benn réewu toppandoo. Antiokus dafa jël ndam ci xare bu njëkk bi ak bu mujj bi, waaye du ci bi digg ba, fu buur bu bėj-saalum bi di not.

Ni li turu ne Raphia di tekki suuf su àllu, noonu itam Ukraine di tekki suuf su àllu. Ñaareelu xare bu ñuy xeexe ci turu keneen, bi njëkk di mat ci xareb Raphia, léegi mi ngi mat ci xareb Ukraine. Vladimir Putin mooy buurub bėj-saalum, sëtub waxu Yàlla gu njëkk ci buurub bėj-saalum bu jëkk ci jamono ju bees, Vladimir Lenin. Putin wax na yoon yu bari ne tontu Russië ci mbirum Ukraine dafa sukkandiku ci njëngat bu dees di werante, ne ba Allemagne dajaleewaat na benn réew, NATO du yokkatiwul ci suuf yi nekkoon ci biir USSR bu njëkk. Li tax Putin di def noonu, dafa mel ni li tax Ptolémée ci aaya yi 5–9 ak li tax Napoléon ci atum 1797. Ñetti buur yi nekk ci bėj-saalum ñooñu ñépp di jubël seeni jéf yi ci kanam buurub bėj-gànnar mi, sukkandiku ci kóllère gu ñu yàq.

Ci lëm ci Esayi 23, jigéenu njaaykat bu Tir, buy teewal doole baaw bi, dinañu ko fàtte diirub juróom-ñaar-fukk at, ni fani benn buur—ab diir bu ñuy wone ci yeneen yoon ne mooy jamono ji juróomeelu nguur gi ci waxu Yàlla buy xamle li ëllëg, rab suuf si ci Apokalips 13 (Etazini), di

nguuru.

Te bés dina bés booba, Tir dinañu ko fattee juróom-ñeent fukki at, mel ni fan yu benn buur; te gannaaw jeexitalu juróom-ñeent fukki at yooyu, Tir dina woy ni jigéen juy jaay sa bopp. Jëlal xalam, wër dëkk bi, yow jigéen juñu fattee; defal melodi yu neex, woyal woy yu bare, ngir ñu man laa fàttaliwaat. Te dina am gannaaw jeexitalu juróom-ñeent fukki at yooyu, ne Boroom bi dina seeti Tir, te moom dina dellu ci peyam, te dina def njaloo ak bépp nguur gi nekk ci àddina si, ci kaw suuf si. Esayi 23:15–17.

Jamono juróom-ñaar fukk at yi ci misaal mi dafa tàmbalee ci 1798 ba ci yoonu dimaas, te mooy jaar-jaariñ bi aaya 40 di wone. Du ba kerook mujj gi ci juróom-ñaar fukk at yi, walla ba waxtu wi yoonu dimaas di jege, la jigéen ju bon ji dellusi. Loolu tax, xare yi ci ñetti xeex yi nekk ci aaya yi 10–15, ab ndawul kaaraange bu kàttanu paap bi mooy ko doxal, ndaxte ci waxu yonent bi dees na ko fàtte ci jamono jooju.

Ci jëkk ak ci mujje proxy battles yi, buur bu bëj-gànnar bi dafa not buur bu bëj-saalum bi. Waaye ci xare bu digg ba, buur bu bëj-saalum bi moo not buur bu bëj-gànnar bi. Xareb Raphia mooy jëfandikookat gu njëkk gu mataloon jaar-jaaru aaya 11, te aaya ba ak seen matal gu historik dañoo defar ñaari seede yu war a booleeku ak jaar-jaari Mbind mi yu mel ni seen moroom ci Roma bu paap ba ak ñetti fan ak genn-wállam yu yonent yi ci nguuram. Noonu nag, ñaari jaar-jaari Mbind mi ci biir Daniel 11, te seen matal yu historik ànd ak ñoom, dañuy tëral melokaan yu yonent yi yu xareb suuf-su diggante aaya 11 bi, bi njëkk a mataloon ca Xareb Raphia, te ba noppi dellu a mataat ca jamonoy mujj ga ci 1798.

Yii bindi seede yi dëggal ne Vladimir Putin mooy mujjug Vladimir ci buur bu bëj-gànnar bu jamono jii. “Vladimir” luñ koy faral di tekki mooy “kilifa àddina si,” waaye baat bi mir dafa yoon itam ci “mbokk” walla “komiñote.” Noonu, Vladimir dafay tekki “kilifa mbokk mi,” walla “kilifa kominism.” Putin moom mi ngi wone ne seetam ci Ukraine aju na ci benn déggoo bu jàggi woon, buy jëm ci ay naqaram ci yoon wi NATO doon yokk di jub ci biti diggante yi ñu déggoo woon gannaaw boole Germani. Pexeem Putin jublu na ci NATO ak EU ni mu jublu ci Zelenskyy ak Ukraine. Yoon wi NATO ak EU jël di dugg ci suuf si Putin di dogal ne waroon na des ne NATO du fa nekk, mel na ak merum Ptolemy bi buur Seleucid bi wacci sangaram janq bi Masar te dellu ca jabaram ju njëkk. Déggoo boobu bu jàggi woon dafa doon misaal bu jëme kanam ci Treaty of Tolentino bi ñu jàggi ci 1797. Ci Daniel 11, bi buur bu bëj-gànnar bi nootee buur bu bëj-saalum bi, am na ci benn déggoo bu jàggi.

Kàddug jëfandikoo bii ñàkk na ndigal ci bëgg-bëgggu UE ngir bañ a téye yaatalu NATO ba mu weesu àllam yi, baat bi Jermani booleeaatu woon. Ci njàngale boobu, Putin, buur bu bëj-gànnar, nekk na ci xare ak buur bu bëj-saalum, mi ñuy teewal ci dooley yónnee bu mu jëfandikoo. Naka la Naziyi Jamono Xare Adduuna Ñaareel doon nañu ab yónnee ngir Kërceenug Katolik, noonu it Naziyi Ukrain dañuy nekk meloom ñaareelu xareb yónnee bi ci aaya 10–15. Ñetti xarey àddina ak ñetti xarey yónnee—te ci ñaar ñi, Naziyi yi dañuy nekk saytu yónnee bu Kërceenug Katolik ci diggu juux gi.

Ci ñetti mat yu jëfandikoo ci ñetti xeexi wéet wi yooni jaarale yi njëkk, Antiochus Magnus moo nekkoon ci bépp xeex. Lu bari ñu wone nañu ni etimoloosi bi ci “Antiochus” ak misaal yi ñu ci boole ak nguurug Seleucides bi, ni mooy buur bu bëj-gànnar, dañuy màndargaal Antiochus ne mooy misaalu antikiriist bi—paap bu Room. Waaye ci taariixu ñetti xeexi wéet wi yooni jaarale yi, jigéenu ndaw bu Tir dafa fàtteeku; kon misaalu “paap” bi tegu ci turu “Antiochus” day taxawal dooleem wéet wi muy jëfandikoo. Ci njëkk ak mujj ga ci xeex yi, États-Unis la ci kaw lool di def liggéeyu Room bu leer. Ci aaya 11, dooleem wéet wi mooy Nazismu Ukraine, waaye moo nekkoon te ba tey mooy gaal ak woto yi yu États-Unis yi doon dooleel Zelenskyy ci xeex bi. Ci gis-gisu kaw rekk ci ñaareelu xeexu wéet wi yooni jaarale wi, États-Unis nëbb na, ni paap bi itam nëbboon na ci juróom-ñaar-fukk at yi ci Esayi 23. États-Unis nëbb na ci benn taariix bu tollook mooy sos mbooleem jikko yi yu rabu ga, ba tax ci waxu yoon wi lii di yomb a yëg ne, bu ñaareelu xeexu wéet wi yooni jaarale wi tàmbalee dem, États-Unis dañuy ko muur ak dooleem wéet wi, mooy Nazismu Ukraine, doonte moo des di kàttanu xare ak koom-koom wu rabu suuf si, ji saxal Ukraine ba kera muy réer.

Bi buur bu bëj-gànnar gi demoon Babbiloon te jàpp buur bu bëj-nord gi nekk jaam, ak itam ba Général Berthier jàppée baab, mu dugg jub ci Vatican bi, loolu di xamle ne xarey Ukrain bi dina jeex ak ndamalu Putin ci jamono ju bépp xeex bu Ukrain mën a def deñ nañu ko dindi. Nguur gi Ptolemy jàppoon mooy Babbiloon, te nguur gi Napoléon jàppoon mooy Babbiloon bu xel mu sell. Kon nag, nguuru Zelenskyy dafañu ko firndeel ci ñi muy doxal te di ko jox ndimbal. Léegi nag bi Trump dindiwee ndimbalam ci sareeti, boroom fas yi ak gaal yi yu rab wu suuf si, ndimbalu Ukraine mooy EU, moom sax mooy kureel gi bañ a déglu waxi Putin ci kóllère gi ñu fecc ngir taxawal NATO ci suuf sa.

Xalaat bi jiite eurocrate yi ci UE mooy yëngu-yëngu Greenpeace. Moo tax, Zelenskyy tekki na “green.” Zelenskyy mooy boppu misaal bu ñiy xëccoo ci UE, te ñoom dees leen jiite ak ajenda bu dof bu àdduna bi yépp ci mbiri aar àdduna. Bu xareb Ukraine jeexee, Putin dina màggal ndam du ci kaw Ukraine rekk, waaye itam ci kaw UE gépp ak NATO.

Kon nag loolu, ñetti xare yu ñu di jëfandikoo nit ñi ngir seeni bopp dañuy yor màndargay dëgg. Ci xare bi njëkk ak bi mujj bi ñuy jëfandikoo nit ñi ngir seeni bopp, buur bu bëj-gànnar bi dañu ko daan jaarale ko ci benn booloo gu nekk diggante rab wu géeg gi ak rab wu suuf si ci Peeñu 13. Ca njàlbéen ga, ndam li ñu jot ci buur bu bëj-saalum bi amoon na ndax benn booloo gu nekk diggante ab Paap bu sàmm cosaan, bu ànd ak Vatican I, te ci wàllu kumpay Faatima yi ci xam-xamu Kaatolik bi, mooy Paap bu weex bi walla Paap bu baax bi. Paap bi léegi, mi ma ngi bind lii te mu ngi ci kaw lalub dee, mooy ab Paap bu Vatican II, bu liberal, te ci wàllu kumpay Faatima yi mooy Paap bu ñuul bi walla Paap bu bon bi.

Saar fukk ak ñent mi xamle ne bi “sàcc yi ci sa xeet” yi yékkati seen bopp te daanu, duggee ci jaar-jaaru waxu Yàlla gu ñëw, gisa gi daldi taxaw. Ci matug saar fukk ak ñett ba fukk ak juróom ci xareb Panium atom 200 baatu jiitu Kirist, Roomu bokk-pàggan dugaloon na boppam ci mbirum xare boobu sax. Ci ñetti saar yi jëm ci xareb Panium, saar fukk ak ñent mi xamle ne gisa gi, Room moo ko taxawal.

Ci xareb Panium, benno ju wóor te dëgg ci jaar-jaaru Vatikan I, mooy pàpp bu weex bu sàmm yoon, dina boole doole ak mujj ci juróom-ñett ñaareelu president yi tambalee woon ci jamono Reagan, kooku mi jëkk a fasoon benn ngëmboole ak benn pàpp bu sàmm yoon ci Vatikan I. Ñoom def nañu ko ci atum 1989 ngir wàññi URSS bu njëkk ba, te ci mujje ga itam dinañu ko def ngir wàññi buur bu mujj bu nguur googu sax.

Ci jamono yu Reagan ak ak bennaloo baaxu entre baap John Paul II ak États-Unis, John Paul II dallu ci gëm ne mooy baap bu baax bi ci kàddu-yëgle yi Fatima. Gëm-gëm googu moo ko yënguël ba mu tàmbali wër àddina, ngir yëgle li mu dégge ne mooy matug waxi Fatima yi. Ci loolu, mu nekk baap bi gën a wër àddina ci sejarah, te itam baap bi gën a xamleekoo ci jamono yépp, ndaxte mu ànd ak matal yëgleb Révélation 13 bi ne dina am jamono bu àddina sépp di jaaxle topp rabu malaaka mi. Melokaanu bu ñépp gis ci baap John Paul II dafa firndeel baap bu sàmm njàngum Vatican I bi, bu bokk ci bennaloo ak mujj-presidentu États-Unis bi.

Ba tax, benn ci jëfandikook yu waxi Yàlla yi di melokaanu baapa-bóot bu jamono Reagan mooy ne am na benn bérab bu mel ne meloom bi ñuy gis ci kanamam ci kanam nit ñi diñu ko màndarga-bés. Màndarga boobu nekk na ci aaya fukk ak ñeent, ba fa ne, sàcc yi ci sa xeet dinañu taxawal peeñ mi. Baapa-bóot John Paul II matal na benn melokaanu waxi Yàlla, ci nekk baapa-bóot bi addina bépp waaru ci ginnaawam; noonu mu di jubbanti jëm ci kanam ba baapa-bóot Vatican I bu jamono mujju, mi sax ci wetu cosaan yu wóor, te dina dugg ci benn kóllère ak Trump. Bu loolu amee, peeñ mi taxaw na; te li taxawal peeñ mooy baapa-bóot bi di dugal boppam ci taarixu Panium ak atum 200 BC.

Tambali juróomi njiiti-présidan yi day wone no mujj gi juróomi njiiti-présidan yi, te bala yoonu Dibeer bu aaya fukk ak juróom-benn bi, jigéenu Ndaxu Tir bi ñu fàtte woon dellusi ci taarix bu ubbi ngir sàkk booloo ak moroomu Reagan, mooy Donald Trump. Ñoom ñaar, ni ko booloob Antioch ak Filib bu Maseduwan di tegtal, dañuy daan njàng mi mujj ci nguuru bëj-gànnar, ni ko buur bu ndaw bi Ptolemée di tegtal. Xale ci waxu yonent yi mandarga la bu xeetu mujj gi, te gannaaw xareb Ukraine bi, Putin dina delloo taarixu buur ya bëj-gànnar ña ñu yékkati ndax ndam yu ci xare te ñu réer seen yoon ci benn xeeti jafe-jafe bu jëm ci kërce ak nguur.

Noonu, sariif fukki, buy wone atum 1989 ak xareb bu njëkk buy proxy, mooy tambali bi, walla araf bu njëkk ci alifbe Embariik. Xarebu Raphia ci sariif fukki ak benn, buy wone xarebu Ukraine, mooy araf bu fukk ak ñett ci alifbe Embariik. Nimeru 13 mooy màndargay ñàkk dëgg ak def lu wërul, te mbooloom xareb bu proxy ci xarebu Ukraine ay Nazi lañu, di màndarga yu gën a rëy ci àddina sii jamono ci mbirum yàq ak moytu yoonu Yàlla. Panium mooy araf bu mujj ci alifbe Embariik, bi ñu defare ak ñaar-fukk ak ñaar araf. Noonu baatub Embariik bi di dëgg, bi ñuy sàkk ci boole araf bu njëkk, bu fukk ak ñett, ak bu ñaar-fukk ak ñaar ngir sos baatub Embariik bi di “dëgg,” mooy wone ne melokaanu ñetti xareb yii di proxy mooy dëgg. Araf bu ñaar-fukk ak ñaar, te di bu mujj ci alifbe Embariik, mooy màndargay yàllaay ak nit ñuy boole. Te matug xarebu Panium ci jamono ju jege dina am ci jamonoy nguurug Trump. Trump mooy prezident bu ñaar-fukk ak ñaar bi liggéeyoon ñaari appa.

Panium am na ñaar seede ci benn booloo gu ñaari wàll, te ci ñaari tudd yi, booloo bi dafay tektale benn booloo buy firndeel diggante àtteb ndigg ak topp ci diggante ñaari wàll. Booloo bi nekkoon diggante Philip ak Antiochus dafa doon pexe gu am solo, ngir xeex dooley Ptolemaïque ak Room ci bëj-gànnarug dëkk yu ndox mu mag ma ci penku. Waaye seen jëfandoo boobu jubluwaatule woon ci xarebu Panium ci boppam—Antiochus moom rek a yoroon kampaan bii ci boppam, te Philip bokkuwul woon ci xare ba ci yoon wu jub. Wàllu Philip dafa gën a doon lu jubadiwul ci yoon wu sell, di joxe ndimbal ci politig ak ci pexe, ci li mu téye woon xarit yi Room ak Ptolemaïque ci Gres ak ci Aegean, ba tax Antiochus man a jemale xelam ci Coele-Syria. Taarixkat yi ñépp nangu nañu ne Antiochus moo gën a amoon kàttan ci booloo bi, te moom rekk moo dëgg-dëgg xeexoon xare ba. Seen booloo dafa aju woon ci suuf si gëna yaatu wi ñu boole ak réew mi nekkoon ci loxo Alexander bu njëkk. Kon nag, booloo bi am na kilifa gu njëkk ak toppkat gu suuf, ni ko tur wi Caesarea-Philippi di firndeel, mooy tur wu Panium bi Kirist doon doxandoo ak nit ñi. Kon nag, Caesarea-Philippi dafa méngoo ak Antiochus ak Philip, ndax Caesar moo gën a amoon kàttan ci booloo bi, ni ko Caesar Augustus ak Herod Philip mi di tétrarque di firndeel.

Kàddu bi ñuy wax “Tetrark” tekki na buur bu yor ñettii wàll yi ci benn, walla bu nguuram di ci ñeenteel. Sesar dafa doon buur bu yoree nguuru gépp, te Filip dafa doon buur ci ñeenteel benn suuf, loolu moo tax muy tax sañ-sañu njàngatam mu dugg ci jokkoo gu suubjektif ci diggante àndandoo yi Panium ak Caesarea-Philippi. Ci Herod Filip, gis nanu misaalu ñaari xeetu deret yu ñépp di misaal yu jëm ci bëgg-bëgg gu dagg ak Yàlla. Te itam gis nanu ay yëgle yu dellusi ci ñeenteel benn ci repartisionu nguuru Aleksàndar bi ñu xaaj ci ñenti wàll, walla ci ñenti tetrark. Filip tekki na ku bëgg fas.

Ci xareb bi Panium bi matse ci jeexital xarebu Ukraine, Antiochus Magnus, mooy Estados Unidos, dina daan Russi te dina dugg ci benn mbokk ak benn ndaw doole bu ñu tektale ak Philip. Kooku ndaw doole dina bokk ci mbir mi, waaye du bokk ci xare ba ci njàlbéenam. Xare ba dina nekk diggante USA ak Putin, te mel ni dafa juboo ci wér-gu-yaram ak benn weranteb diine bu juddoo ci merum ak réy-réylu Putin, ni ñu ko misaale ci Ptolemy IV Philopator gannaaw Xarebu Raphia, ak ci buur Uziah bu Yuda. Ptolemy ak Uziah dañoo doon buur yu bëj-saalum, yu seen njàngat yékkati ngor ndax seen ndam ci xare, te gannaaw loolu ñu bëgg a jël liggéey bu sell, bu sax yoon wi joxoon saraxalekat yi rekk. Uziah jot na gaana ngir ay jéefam, te Ptolemy it ci mer mu metti rey na 50,000 Yawut yi nekk Alexandria.

Waaye fukki ak ñatt ñeel bi mooy xamle xare bi nekk ci diggante xeetu mujj gi ci buur bu bees bi ci mbooloo mi, walla komunism, Réewsi Vladimir Putin ak USA. Trump moo jëkka ci xare bi, waaye daf koy def ak benn xarit bu jóge ci ñetteelu céru nguur gi, te moomu nekkul ci xare bi ci boppam. Nu jege nañu jeexital waaye fukki ak benn, ni xew-xew yi fii tey di seede. Putin dina not Ukrain, ni Raphia di ko tegtal. Gannaaw loolu, dina tàmbali yàqub yu ndànk-ndànk, ni ko Uziah di tegtal bi ñu ko duggee ci kër ba ci dee ndax gaana. Gannaaw ndamam ca Raphia atum 217 bala Kriste, nguurug Ptolemy IV Philopator dafa tàggat ndax ñaawteef, yàqute, ak wéeruwam ci laajukat yu amul njub. Mu dee atum 204 bala Kriste, te man naa ne ñu ko rey walla ñu ko sànni posonje ko, loolu nag ay ministaram, Sosibius ak Agathocles, ñoo ko def ci biir pexe ngir fésal doole ci nguur gi ngir doomam bu ndaw, Ptolemy V. Jeexital ju jafe-jafe jii di wone taxawaayu

yàqu-yàqu ak pexe yi ñu daan gis ci kër-yuuru buuri Helenistik yi, te muy màndarga lu am solo ci soppeeku bu mag bi ci yàqub Ejipt bu Ptolemy yi.

Benn benn bu leeru bu nguugug bëj-gànnar ci noonu gu ñu misaale woon ci matuwaay yu yàgg yi amoon ci xareb nootal aduna gannaaw dee bu Alekxaandar mooy “révolution”. Farās dafay nekk buurub bëj-gànnar ci wàllu ruu ci jamonoy Révolution française bi. Buurub bëj-gànnar bu yàgg tey, mooy Rusi, juddu na ci Révolution russe bi. Naka la xel ma ñu introdwi ci Révolution française bi màggale ba mu jóge ci anarkii Révolution française ba àgg ci komunismu révolusiyon soviyeet bi, loolu mooy benn benn bu buurub bëj-gànnar. Komunism dafa law ci àddina si jaarale ko ci révolution yi.

Ci jamono yu bees, CIA, jaarale ak doxalin yu dul ci yokkute gu nekul ay kërug nguug gi, liggéey na ngir daanu réew yi ci àddina si bépp, te pexe bu ñuy jëfandikoo ndank-ndank, bi ñu baaxal ba far ci ay yoon yu bari, mooy li ñuy wax ay réewil yu mel ni ay melo. Buur bu bëj-gànnar mooy kàttanug njaago, te itam ay globaliste yi mooy kàttanug njaago, te ay réewil yu mel ni ay melo yu CIA di jëfandikoo, ay màndarga lañu yu wone ne kàttanug njaago la. Jaar-jaaru Frans, ci ni mu doon buur bu bëj-gànnar ci xel gu ruus, am na jaar-jaar bu kenn mëna niróol, buy màndargaal njëmteb woowu ci sàrtu waxu yonent gi.

Jeexital jooju, Napoleon moo ko tegtal. Réew mi Farās buy wax Révolution française mooy màrka tàmbaliwaayu Farās ci ni mu doon buur bu bëj-gànnar, te Napoleon mooy màrka mujjam. Aji-bindkat yi ci jaar-jaari màndarga yi diine nañu ab sàrtu jéego yu yore Napoleon ba ci Waterlooam, noonu di xamle ne am na mujj gu yàgg te di dox ndànk-ndànk ci buur bu njëkk bu bëj-gànnar ci ngëm, wuute ak Babilon ak Belshazzar ñu jàpp leen benn guddi rekk. Vladimir bu njëkk bi ci buur bu bëj-gànnar bu jamono jii, mooy Vladimir Lenin, dee na ci diggante ñaari at gannaaw ay daj yu bari ci xol-wallam. Am na ñuy xalaat ne Joseph Stalin dafa ko sàñqal, ni ñenn ñi itam di xalaat ne Ptolemy IV ay digëlamkatam a ko sàñqal. Mujj gi ci buur bu jamono jii bu bëj-gànnar, ni ñu ko tegtalee ci Sowiyet Yuniwon, itam ci ab réewolusyon lañu ko yeggale.

Màggat gu am soloon ga ca Moscou mi taxawoon ci jeexital loxoome URSS mooy jàppalewoo askan wi bu réy bi amoon biir Kupp gi ci weeru ut 1991 (19–21 ut 1991). Xew-xew bii, bi doxalee woon wër kër gu tudd White House ak njiitug Boris Yeltsin, dafa yàqoon bu baax boroom doole yu dëgër yu Soweet ya, teeral noflaayug nguug gi, te gaawloo rëccu URSS. Ndaxte sax ay màggat yu jiitu ci Moscou (ci misaal, 1987–1990) ak Baltic Way (1989) yàggaloon doole, màggat yi ci ut 1991 ñoo doon ponk bu am solo ba mu gën a am njariñ ci Moscou, te indi tasaarug Union Soweet bi bëj-gànnaw atum 1991. Njálbéenu Russie ni buur bu bëj-saalum tàmbali ak jeex ci révolution. Jeexitalug URSS mooyoon tasaaru buur gi ndànk-ndànk, ni ko deme woon ci Ptolémée, Osias, Napoléon ak sax Vladimir Lenin. Jeexitalug Putin mooy mbëggte gu ndànk-ndànk, buy tàmbali saa su xeexu Ukraine jeexee. Mu ngi jot ci ay jeexam ca xareb Panium, bi États-Unis di nangu kilifteefug buur gi, fekk muy jot ndimma ci ab moroom, waaye kooku nekkul dëgg-dëgg ci xare ba.

Dinanu wéyal ci yoon yii ci bind bi ci topp.